

Ο σεβαστός Καθηγητής και αγαπητός φίλος Ιωάννης Καραβιδόπουλος εκοιμήθη εν Κυρίω

/ [Γνώμες](#)

Του Καθηγητή Χρήστου Κ. Οικονόμου

**τ. Προέδρου και Κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**

Προέδρου του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Ο σεβαστός Καθηγητής και αγαπητός φίλος Ιωάννης Καραβιδόπουλος, γεννήθηκε το 1937 στη Θεσσαλονίκη. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στη Θεολογία και τη Φιλοσοφία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και κατόπιν μετεκπαιδεύτηκε στο Στρασβούργο της Γαλλίας (1959-1961) και το Γκέτιγκεν (Göttingen) της Γερμανίας (1966-1967). Από το 1969 έως το 2004 δίδαξε Ερμηνεία Καινής Διαθήκης στη Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έφυγε από την παρούσα ζωή και εισήλθε στην αιωνιότητα το Μεγάλο Σάββατο, 15 Απριλίου 2023. Με την πρώτη Ανάσταση και το «Χριστός Ανέστη», πέταξε στους ουρανούς, συνοδεύοντας τον αναστημένο Χριστό, της πίστεως και της ιστορίας, τον οποίο λάτρεψε σε όλη τη ζωή του και τον διακόνησε

στον χώρο της Βιβλικής Θεολογίας, με αγάπη, αφοσίωση και πίστη.

Με τον αείμνηστο Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλο συνδεθήκαμε, με στενή φιλική αδελφική αγάπη, από τον Οκτώβριο του 1974, όπου εγκαταστάθηκα στη Θεσσαλονίκη, μετά την εισβολή των Τούρκων στην ιδιαίτερη μου πατρίδα τον Άγιο Επίκτητο, Κυρηνείας, και παντρεύτηκα τη σύζυγό μου Χριστίνα Δεληαντώνη. Τότε είχα αρχίσει την εκπόνηση της Διδακτορικής μου Διατριβής με τον αείμνηστο Καθηγητή Βασίλη Στογιάννο, με τον οποίο ο Καθηγητής Καραβιδόπουλος συνδεόταν με στενή αδελφική φιλία. Ολοκληρώνοντας τη Διατριβή μου με τον Στογιάννο, ο οποίος εν τω μεταξύ εκοιμήθη στη Γερμανία, ανέλαβε τη διεκπεραίωσή της ο Καθηγητής Καραβιδόπουλος, όπως και την περαιτέρω επιστημονική μου πορεία. Υποστήριξα, με δική του εισήγηση, τη Διατριβή μου, ενώπιον της ολομέλειας της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης, και μετά την ομόφωνη έγκρισή της, ήταν ο κύριος εισηγητής για την εκλογή μου στη βαθμίδα του Λέκτορα και Επίκουρου Καθηγητή στο Τμήμα Θεολογίας και ακολούθως για τη θέση του Καθηγητή στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, με τριμελή Επιτροπή τον αείμνηστο Ιωάννη Γαλάνη και τον εκλεκτό φίλο Σταύρο Καλαντζάκη.

Ο αείμνηστος Καθηγητής ήταν σοβαρός και υπεύθυνος επιστήμονας και διακρίθηκε στον Βιβλικό τομέα της Καινής Διαθήκης, τόσο στον Ελληνικό χώρο όσο και διεθνώς. Στον διεθνή χώρο, τιμά τις βιβλικές σπουδές στον τόπο μας η συμμετοχή του αείμνηστου Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλου, στην κριτική έκδοση της Καινής Διαθήκης Nestle – Aland, Novum Testamentum Graece, με τα μεγαλύτερα ονόματα, ειδικών στην κριτική έκδοση του κειμένου της Καινής Διαθήκης σε ολόκληρο τον κόσμο. Παράλληλα, σημαντική ήταν η συμβολή του αείμνηστου Καθηγητή και στη μετάφραση από το πρωτότυπο κείμενο της Καινής Διαθήκης, της Βιβλικής Εταιρείας.

Ο Καθηγητής Καραβιδόπουλος ήταν πρωτοπόρος και στον τομέα της Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης και της επιστήμης της Βιβλικής Θεολογίας, όπου με άλλους Βιβλικούς Καθηγητές, τον αείμνηστο Ιωάννη Γαλάνη και τον Καθηγητή Πέτρο Βασιλειάδη, διοργάνωσαν τις δύο σειρές: α. Ερμηνεία Καινής Διαθήκης και β. Βιβλική Βιβλιοθήκη, στις εκδόσεις Π. Πουρναρά. Και στις δύο σειρές το πρώτο έργο, που εκδόθηκε, ήταν του αείμνηστου Καθηγητή Καραβιδόπουλου. Στην πρώτη σειρά περιλαμβάνονται δύο έργα του: Υπόμνημα στο Κατά Μάρκον Ευαγγέλιο, Θεσσαλονίκη 1988, σσ. 520, και Αποστόλου Παύλου Επιστολές, προς Εφεσίους, Φιλιπησίους, Κολασσαείς, Φιλήμονα, Θεσσαλονίκη 2006, σσ. 597. Και η δεύτερη σειρά αρχίζει με την Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη, Θεσσαλονίκη 1983. Και τα δύο Ερμηνευτικά Υπομνήματα, του αείμνηστου Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλου, ακολουθούν την Ορθόδοξη ερμηνευτική παράδοση, γι' αυτό και διακρίνονται τόσο

για την Πατερική όσο και τη σύγχρονη ερμηνευτική παράδοση των Ορθοδόξων και την κριτική προσέγγιση των ετεροδόξων ερμηνευτών, με τους οποίους διαλεγόταν και διατύπωνε με ακρίβεια και σαφήνεια το βιβλικό μήνυμα απόλυτα επικαιροποιημένο. Τον ενδιέφερε ιδιαίτερα η αρμονική ακρίβεια, ώστε να ερμηνεύει σωστά τον τύπο και κυρίως το πνεύμα των ιερών κειμένων και ουχί “παροδευτικά”, όπως τόνιζε και ο ίδιος. Κυρίως η Αγία Γραφή και ειδικότερα η Καινή Διαθήκη, την οποία ερευνούσε δια βίου, τον ενδιέφερε, ώστε να γίνεται κατανοητή από τον σύγχρονο άνθρωπο και ιδιαίτερα από τους νέους, οι οποίοι στερούνται την πλούσια μάθηση των αρχαίων ελληνικών. Όλη η ερμηνευτική του προσπάθεια ήταν συνειδητοποιημένη, ότι πραγματοποιείται εντός της Εκκλησίας, καθώς η Εκκλησία είναι ο κάτοχος των ιερών κειμένων και ο αυθεντικός ερμηνευτής τους, δια μέσου των αιώνων. Γι’ αυτό, και συνδύαζε την επιστημονσύνη με τη χριστιανή πίστη και ευσέβεια. Ο αείμνηστος Ιωάννης Καραβιδόπουλος ήταν ένας Καθηγητής με ευρυμάθεια θεολογική και μπορούσε να διαλέγεται με τους ξένους βιβλικούς θεολόγους, γιατί ήταν άριστος γνώστης ξένων γλωσσών. Ιδιαίτερη γνώση είχε της Γαλλικής, της Γερμανικής και της Αγγλικής γλώσσας και αυτό του έδινε τη μεγάλη άνεση να διαπραγματεύεται και να συζητεί με όλους του συναδέλφους του, τόσο στον ευρωπαϊκό χώρο, όσο και διεθνώς. Υπήρξε συνειδητοποιημένος μαθητής, συνεργάτης και ακόλουθος του αείμνηστου Καθηγητή Σάββα Αγουρίδη, αλλά ήξερε να οριοθετεί την πορεία της έρευνας, με μεγαλύτερη έμφαση στην Ορθόδοξη πατερική παράδοση, εκφράζοντας πάντοτε σεβασμό και αγάπη στον δάσκαλό του.

Αλλά αυτό που θαυμάζει κανείς στο Βιβλικό έργο του Καραβιδόπουλου, είναι ότι δεν περιοριζόταν μόνο στην έδρα του Καθηγητή Πανεπιστημίου, αλλά ήταν και ένας απλός κατηχητής και δάσκαλος, σε κύκλους Αγίας Γραφής, στη Χριστιανική Αδελφότητα Νέων Θεσσαλονίκης και στην ενορία του. Συγχρόνως προσπαθούσε να δώσει τα μηνύματα από τα Ευαγγέλια των Κυριακών, με απλά λόγια και επικαιροποιημένες αναφορές. Καρπός αυτής της προσπάθειάς του είναι το βιβλίο του Οδός Ελπίδος, έκδοση της Χριστιανικής Αδελφότητας “Λυδία”, 2η έκδοση, Θεσσαλονίκη 1996. Αυτό το έργο πιστεύω ότι δεν λείπει από τη βιβλιοθήκη κανενός Αρχιερέα, ιερέα, θεολόγου και ιεροκήρυκα, διότι είναι μια σύντομη και περιεκτική απόδοση των μηνυμάτων των Ευαγγελικών περικοπών ολόκληρο τον χρόνο. Πίστευε απόλυτα, ο αείμνηστος Καθηγητής, ότι ο λόγος του Θεού απευθύνεται με την ίδια πάντα ζωντάνια στον άνθρωπο κάθε εποχής και τον προσκαλεί να αποφασίσει, για την τοποθέτησή του, μπροστά στον Σταυρό και την Ανάσταση του Χριστού. Οπότε, από αυτή την τοποθέτησή του, εξαρτάται η ύπαρξή του. Αυτή την υπαρξιακή διάσταση του ευαγγελικού μηνύματος βίωνε ο ίδιος προσωπικά και το μετέφερε τόσο στις αίθουσες διδασκαλίας όσο και στις εμφανίσεις του στα ΜΜΕ, ραδιόφωνα, τηλεοράσεις και εφημερίδες, πάντοτε με

σεμνό και διακριτικό τρόπο, υποδειγματικό για τον καθένα από εμάς τους νεότερους.

Στη σειρά της Βιβλικής Βιβλιοθήκης, όπως ανέφερα, εντάσσεται το πρώτο έργο του αείμνηστου Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλου, η Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη, Θεσσαλονίκη 1983 και 3η έκδοση 2007, στις εκδόσεις Π. Πουρναρά.

Ο Καθηγητής πέραν του γεγονότος ότι ήταν άριστος επιστήμονας, ήταν και υποδειγματικός σύζυγος, πατέρας και παππούς, γι' αυτό το έργο αυτό το αφιερώνει στην αγαπημένη του σύζυγο Χριστίνα, η οποία συμπορεύθηκε μαζί του, μέχρι την τελευταία του αναπνοή, καθ' όλη τη διάρκεια της πολύμηνης δοκιμασίας της υγείας του, και στα εγγονάκια τους Ιωάννα, Γιώργο, Γιάννη Φίλιππο και Στέλιο, παιδιά των θυγατέρων του Γιούλας και Κατερίνας, τους οποίους υπεραγαπούσε και προς τους οποίους εκ καρδίας συμπαραιστάμεθα.

Το έργο αυτό, στη σειρά της Βιβλικής Βιβλιοθήκης, είναι μια κλασική εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη, που παρουσιάζει με τον πιο σαφή και εύληπτο τρόπο, όλα τα εισαγωγικά θέματα της Καινής Διαθήκης. Αρχίζει με μια εμπεριστατωμένη εισαγωγή, προχωρεί στο κείμενο, κανόνες και γλώσσα της Καινής Διαθήκης, ακολούθως αναφέρεται στα προβλήματα, που σχετίζονται στο καθένα βιβλίο της Καινής Διαθήκης και καταλήγει με αναφορά στα Απόκρυφα Βιβλία της Καινής Διαθήκης και τα άγραφα λόγια του Ιησού, με τελική αναφορά στις σύγχρονες κατευθύνσεις στη βιβλική ερμηνευτική. Πρόκειται για ένα μεθοδικό έργο, που περιλαμβάνει όλα τα θέματα εισαγωγής της Καινής Διαθήκης, με σύγχρονη προβληματική και πλήρη ανάλυση των κομβικών σημείων της Καινής Διαθήκης.

Ακολουθούν στην ίδια σειρά της Βιβλικής Βιβλιοθήκης, άλλες οκτώ (8) μελέτες, με αριθμό 7, 9, 10, 13, 16, 28, 29 και 40.

1 Η μελέτη υπ' αριθμόν 7, περιλαμβάνει δεκαεπτά (17) μελέτες ερμηνείας και θεολογίας της Καινής Διαθήκης, Θεσσαλονίκη 1990

2 Η μελέτη υπ' αριθμόν 9, περιλαμβάνει 33 βιβλικές μελέτες, Θεσσαλονίκη 1995, με ποικίλα βιβλικά θέματα, αφιερωμένη στον δάσκαλό του Σάββα Αγουρίδη

3 Η μελέτη υπ' αριθμόν 10, περιλαμβάνει ένα ιδιαίτερα χρήσιμο έργο, ελληνική βιβλιογραφία του 20ού αιώνα (1900-1995), Θεσσαλονίκη 1997, όπου περιλαμβάνει 57 ενότητες, με πλήρη και σημαντική βιβλιογραφική ενημέρωση, άκρως απαραίτητο έργο για κάθε Βιβλικό επιστήμονα και θεολόγο

4 Τα υπ' αριθμόν 13 και 29 έργα, της Βιβλικής Βιβλιοθήκης, είναι έργο του Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλου και συνεργατών, και περιλαμβάνουν το έργο 13, Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα Α', Απόκρυφα Ευαγγέλια, Θεσσαλονίκη 2001 και

το έργο 29, Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα Β΄, Απόκρυφες Πράξεις, Επιστολές, Αποκαλύψεις, Θεσσαλονίκη 2004. Πρόκειται για έργα, τα οποία ενδιαφέρουν τον κάθε επιστήμονα ερευνητή και διευκρινίζουν και ενημερώνουν τι είναι τα Απόκρυφα Κείμενα της Καινής Διαθήκης, τα οποία αγνοούν, πολλές φορές, διάφοροι ξένοι με την επιστήμη της Θεολογίας. Πρόκειται για κείμενα ευσεβούς φαντασίας, τα οποία, κατά κανόνα, δεν έγιναν αποδεκτά και δεν περιλήφθησαν στον Κανόνα της Καινής Διαθήκης και παρέμειναν στην ειδική κατηγορία των λεγομένων Αποκρύφων της Καινής Διαθήκης. Ωστόσο, η Εκκλησία έχει τη διάκριση να ξεχωρίζει ιστορικά στοιχεία, τα οποία συμφωνούν με τις μαρτυρίες των κανονικών βιβλίων και τα χρησιμοποιεί στο εορταστικό, υμνολογικό και αγιογραφικό της κύκλο, χωρίς φόβο και πάθος. Κλασική είναι η περίπτωση του εορτολογικού κύκλου της Εκκλησίας για την Παναγία, όπου αντλεί πληροφορίες για το Γενέσιον, τα Εισόδια και την Κοίμηση της Θεοτόκου, από την Απόκρυφη Γραμματεία. Αυτά, λοιπόν, αναδεικνύει ο αείμνηστος Καθηγητής Ιωάννης Καραβιδόπουλος

5 Το υπ' αριθμόν 16 έργο, της Βιβλικής Βιβλιοθήκης είναι Βιβλικές μελέτες Β΄, Θεσσαλονίκη 2000, περιλαμβάνει άλλα 15 άρθρα, που αφορούν θέματα ερμηνευτικής, κείμενο και μετάφραση της Καινής Διαθήκης και Παύλειες μελέτες.

6 Το υπ' αριθμόν 28 έργο, της Βιβλικής Βιβλιοθήκης, είναι Βιβλικές μελέτες Γ΄, Θεσσαλονίκη 2004, με 24 ειδικές εργασίες του αείμνηστου Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλου: Παύλειες μελέτες, ερμηνευτικές μελέτες περί των Ευαγγελίων, γενικές μελέτες και σύγχρονοι Ορθόδοξοι ερμηνευτές, όπου αναφέρεται στον βίο και το έργο του Καθηγητή Σάββα Αγουρίδη, στον αδελφικό φίλο του Βασίλη Στογιάννο (1939-1985), για τη συμβολή του στη βιβλική έρευνα της μεταπολεμικής Ελλάδος, έπαινος για τον πρώην Αρχιεπίσκοπο Αμερικής κ. Δημήτριο και η Αγία Γραφή στο έργο του Νίκου Ματσούκα

7 Και ολοκληρώνουμε αυτή την περιδιάβαση στην προσωπικότητα και το έργο του αείμνηστου Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλου, με το υπ' αριθμόν 40 έργο, της Βιβλικής Βιβλιοθήκης, που περιλαμβάνει το τελευταίο έργο του Βιβλικές Μελέτες Δ΄, Θεσσαλονίκη 2007, με 18 άρθρα ποικίλου βιβλικού περιεχομένου

Όπως έχω τονίσει, για τον αείμνηστο Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλο, πέρα από το πλούσιο συγγραφικό επιστημονικό έργο του, ήταν ένας σεμνός, διακριτικός, ευγενικός, άρχοντας, καταδεκτικός, μελίχιος, άνθρωπος αγάπης και συμπόνιας. Μέχρι το τέλος της ζωής του έμενε προσκολλημένος στα μυστήρια της Εκκλησίας, Εξομολόγηση και Θεία Κοινωνία, όπως ανέφερε και ο πνευματικός του πατέρας, ο ιερέας της ενορίας του στην κηδεία του. Δεν υπήρξα μαθητής του, με την φοιτητική έννοια, αλλά υπήρξαμε φίλοι προσωπικοί και οικογενειακοί και σε όλη

την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία μου, υπήρξε ο Κυρηναίος, ο οποίος μου συμπαραστάθηκε από την πρώτη στιγμή τον Οκτώβριο του 1974, που, μετά την καταστροφή της ιδιαίτερής μου πατρίδας, της Κερύνειας της Κύπρου, από την εισβολή των Τούρκων, βρέθηκα στη Θεσσαλονίκη, όπου ζούσε και η σύζυγός μου. Όλη η πανεπιστημιακή μου σταδιοδρομία σημαδεύτηκε από την παρουσία και τη στήριξη, με θετικές πάντοτε εισηγήσεις του αείμνηστου Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλου. Ήταν ο κύριος εισηγητής μου, ως αρχαιότερος Καθηγητής για το Διδακτορικό, τη βαθμίδα του Λέκτορα και Επίκουρου Καθηγητή, ως τη βαθμίδα του Τακτικού Καθηγητή στο Τμήμα Ποιμαντικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης.

Ο Καθηγητής συμμετείχε στο μνημειώδες έργο της κριτικής εκδόσεως των Συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου, του οποίου το εξάτομο έργο, βραβεύθηκε από την Ακαδημία Αθηνών το 2009. Είχε τέτοια ταπείνωση, που ανεχόταν να το συντονίζω, ως Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής και εκείνος να συμπορεύεται μαζί μου, με τον αείμνηστο Καθηγητή Δημήτριο Τσάμη και τον Καθηγητή Νίκο Ζαχαρόπουλο. Αυτός ήταν ένας άλλος συνοδοιπόρος, για πολλά χρόνια, από την εισαγωγή των Θεολογικών Σπουδών, σε ιδιωτικά Πανεπιστήμια της Κύπρου από τον Ιούνιο του 2010 μέχρι σήμερα. Το όνομα του Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλου θα συνεχίσει να συμπεριλαμβάνεται στην Επιστημονική Επιτροπή του μεταφραστικού έργου του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, στην Πάφο της Κύπρου, που έχουν εκδοθεί ήδη έξι (6) τόμοι και ακολουθούν άλλοι έξι (6). Γι' αυτό το όνομά του θα παραμείνει στη Συντονιστική Επιτροπή και ο τόμος περί του Χριστού εντολών, θα είναι αφιερωμένος στη μνήμη του.

Με την παρούσα νεκρολογία θέλω να πιστεύω ότι εκπλήρωσα ελάχιστο μέρος από το τεράστιο χρέος, στον δάσκαλο, τον μεγαλύτερο Καθηγητή και επιστήμονα της Θεολογική Σχολής Θεσσαλονίκης, τον ακαδημαϊκό συνοδοιπόρο και φίλο, τον αείμνηστο Καθηγητή Ιωάννη Καραβιδόπουλο. Αιωνία, ας είναι η μνήμη σου, Δάσκαλε.